

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU ÜYELERİNDEN
KURULU KARMA KOMİSYONU
ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

—●—
31 Mart 2021 Çarşamba
—●—

KONU

KDK'nin verdiği tavsiye kararlarına uyum oranı yüksek olan kurum temsilcilerinin dinlenmesi

KDK'nin verdiği tavsiye kararlarına uymayan/uyamayan ya da KDK'nin istediği bilgi ve belge taleplerine olumlu yaklaşmayan kurum temsilcilerinin dinlenmesi

31 Mart 2021 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.32
BAŞKAN: Ahmet Salih DAL (Kilis)

●

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Çok değerli milletvekili arkadaşlar, çok kıymetli denetçi arkadaşlarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızdan gelen saygıdeğer temsilciler; yeterli çoğunluğumuz vardır, toplantıyı açıyoruz. (*)

Hepiniz hoş geldiniz.

Geçen yıldan bu tarafa tabii teamül hâline geldi. Karma Alt Komisyon toplantılarımızda daha önce sadece Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarına uymayan veya uyamayan kurumları çağırıp onları dinliyorduk. Geçen yıldan bu tarafa, Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarına uyan kurumlarımızı da çağırıyoruz, onlara da teşekkür ediyoruz, bunun da bir teşvik olmasını temenni ediyoruz. Şu anda burada hem Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarına uyanlar var hem de uymayan veya uyamayan kurumlarımız var.

Şimdi, ilk önce Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarına uyan kurumlarımızı dinleyeceğiz. Önce Adalet Bakanlığımızdan başlayalım. Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 Yılı Raporu’nda, Adalet Bakanlığının 2020/66860 numaralı başvuruya ilişkin olarak kurumun verdiği tavsiye kararı yönünde işlem tesis ettiği belirtilmiştir. Konuyla ilgili olarak ilk sözü Kamu Denetçimiz Sayın Yahya Akman’a bırakıyorum.

Buyurun Sayın Akman.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, kamu kurumlarından gelen değerli bürokratlar; biraz önce Komisyon Başkanımızın da ifade ettiği üzere, henüz genç sayılabilecek yaştaki Kamu Denetçiliği Kurumumuz, Ombudsmanlık Kurumu, kanunu gereği, Türkiye Büyük Millet Meclisiyle yapmış olduğu iş birliği ve Dilekçe ve İnsan Hakları Karma Komisyonundan oluşan Komisyon ve daha sonra Genel Kurulun yaptığı çalışmalar neticesinde aldığı güçle yoluna devam etmektedir. Bu çerçevede, önceki yıllarda usul edinildiği üzere, burada bir şekilde tavsiye kararlarımıza uyum gösteremeyen kurumlarla alakalı çalışmalar yapılmış, milletvekillerimiz çok hassas bir şekilde konunun üzerinde durmuş ve sevinçle ifade edelim ki geçen yıl ve daha önceki yıl bizatihi huzura gelen bürokrat arkadaşlarımızın şu ana kadar uyamadıkları bir kısım kararlara dahi o an itibarıyla uyduklarına şahit olduk. Hatta bir tane örneği de toplantı yaptığımız sırada ilgili mevzuatın yayımlandığına, televizyonlara haber olduğuna dahi şahit olduk. Bunlar, Ombudsmanlık Kurumunun Türkiye Büyük Millet Meclisi ve halkın iradesini arkasına alarak vatandaş lehine güzel işlere imza attığının -Türkiye Büyük Millet Meclisinin desteğiyle- güzel örneği olmuştur. Bu kanunun çıkarılış amaçlarından bir tanesi de zaten buydu.

Başkanımızın ifade etmiş olduğu üzere, bugün, bendenizin görev alanı içerisinde yer alan konulardan bir tanesi Adalet Bakanlığımızla ilgili. Bizim birimizde, geçen toplantıda da ifade ettiğim üzere, ağırlıklı bir şekilde cezaevlerinden başvurular almaktayız. Cezaevlerinden başvuru almamızın çok doğal olduğunu da düşünüyoruz, nihayetinde problemlı bir alan, bir şekilde cezaevine düşmüş insanların farklı farklı alanlarda talepleri söz konusu.

(*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Türkiye'nin yaşamış olduğu darbe girişimi ve son yıllardaki artan uyuşturucuyla mücadele noktasındaki mevzuat değişiklikleri cezaevlerimizin ne yazık ki doluluk oranlarını son sınırına kadar zorladı, hatta 2019 senesi içerisinde kapasitenin çok üzerinde çalışmaya başladılar. Bizim aldığımız başvuruların çok ağırlıklı bir kısmı yoğunlukla alakalıydı. Bu yoğunluğun geçen yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen bir mevzuat çerçevesinde tedricen bir miktar hafiflediğini, yine Covid-19 önlemleri çerçevesinde yarı açık cezaevlerinde bulunan bir kısım hükümlülerin evlerinde bu ceza infazını çekmelerine imkân veren mevzuat çerçevesinde cezaevlerinde kısmi olarak bir rahatlama meydana geldi. Tabii, bu yoğunlukla paralel olarak ciddi şekilde vatandaşların kendi memleketlerine, ailelerine yakın yerlerde cezalarının infazını çekme isteği 1'inci sırada yer alan bir başvuru şeklinde karşımıza çıkmakta. Tabii, bu arada cezaevinde yapılan ziyaretler, görüşmeler, cezaevlerinin fiziki altyapısı, diğer konularla ilgili de çeşitli başvurular gelmekte. Bu önümüzdeki konu da doğrusu, özellikle yeni açılan bu kampüs cezaevleriyle beraber, dünya standartları dikkate alındığında, çok ileri derecede ceza tevkiflevlerinin insan yaşamına daha uygun hâle getirildiği, daha temiz, daha düzgün, daha yeni binalarda kalmaya başladıklarını gözlemliyoruz. Bahsettiğim gibi, herkesin ailesine yakın yerde yaşama isteğinin karşılanamaması haricinde temel bir problem görmediğimizi söylememiz gerekiyor.

Yapılan yeniliklerden bir tanesi, yıllar önce, özellikle -malumunuz- UYAP'la beraber mahkûmların ve tutukluların cezaevlerinden dahi duruşmalara katılması imkânı verilmişti. Bu, usul ekonomisi açısından ve diğer açılardan çok ciddi bir rahatlama meydan getirmişti. Şimdi cezaevleri bir adım daha atıyor, o da mahkûmların veya tutukluların aileleriyle, özellikle durumları müsait olanların görüntülü görüşebilmesine imkân veriyor. Bizdeki başvuru da sağır ve dilsiz olan bir mahkûm yakınının yakınıyla görüşmek istemesi yani görüntülü olarak görüşmek istemesi talebinden ibaret. Ceza ve Tevkiflevleri Genel Müdürlüğümüz özellikle Sincan Cezaevinden başlamak suretiyle yani örnek cezaevi olarak oradan başlamak suretiyle böyle bir uygulama başlattığını ve altyapısının elverişli olması hâlinde diğer yerlere de bunu yaygınlaştıracığını söyleyerek bu anlamda gerek tutuklu ve hükümlülerin kendilerine gerekse yakınlarına önemli bir hak tanımış olduğunu biz de gözlemledik. Bu çerçevede biz de kararımıza uyum sağlaması nedeniyle kendilerine teşekkür ettik, talebiniz üzerine siz de verdiğimiz kararlar çerçevesinde bu kararı örnekseme yoluyla seçtiniz. Ben alakanız için bütün milletvekillerimize ve sizlere teşekkür ediyorum, kararımıza uyum gösteren Kurumumuza da teşekkür ediyorum.

Birkaç hafta kadar önce Ceza ve Tevkiflevleri Genel Müdürlüğüyle Kurumumuzda bir toplantı yaptık ve bu toplantıda şöyle bir mutabakata da vardık: Yoğun gelen başvurularda muhatap olarak görüşebileceğimiz bazı bürokratların isimlerini belirledik ve bu yoğunluk içerisinde zaman kaybı olmaksızın bir kısım başvurularımıza daha zamanında, daha yeterli, daha doyurucu cevaplar gelmesi ve dosyaların hızlı bir şekilde sona erdirilmesi noktasında fiili bir mutabakat da sağlamış durumdayız. Bu noktada kendilerine teşekkürümü iletmek istiyorum.

Sayın Başkanım, bu konunun haricinde -belki söz almam bir daha, bir tane dosya var bana ait olarak- bilgi edinmeyle alakalı da bilmiyorum, bir söz verir misiniz, sonra mı şey yapalım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Sonra tekrar söz vereceğiz.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN - Çok teşekkür ediyorum o zaman.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, Adalet Bakanlığından söz konusu konuya ilişkin Komisyona bilgi vermek amacıyla Genel Müdürlüğümüz buradalar.

Ceza ve Tevkiflevleri Genel Müdürü Sayın Yunus Alkaç'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürlük.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli hazırun, herkesi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu tarz toplantılara Türkiye Büyük Millet Meclisimiz içerisinde katılıyoruz, bundan sonraki aşamalarda da katılacağız ama kendi adıma yeni de bir Genel Müdür olarak, iki buçuk aylık bir Genel Müdür olarak belki en keyif aldığım, en keyif alacağım -sanıyorum- toplantılardan bir tanesi bu olacak.

Genel olarak eleştiri ve sorunlar üzerine katıldığımız toplantılardan sonra, Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi, tavsiye kararına uyararak en azından o noktadaki bir kısım talepleri tam anlamıyla yerine getiremesek bile getirme iradesi noktasında bu şekilde taltif edilmek hakikaten bizler için de çok değerli, çok teşekkür ediyorum.

Çok fazla zamanınızı almadan bu projemizle ilgili kısa bir bilgi arz etmek istiyorum. Silivri 7 No.lu Ceza İnfaz Kurumumuzdaki bir tutuklumuz bu pandemi sürecinde anne babasının başka bir ilde olmasından dolayı görüntülü görüşme talebinde bulunuyor, bu talep bize iletiliyor. Tabii, bu hükümlümüz muhtemelen böyle bir projeden haberdar yani afaki bir talep değil. Bu konuda bizim başlatmış olduğumuz önceki aşamada “akıllı teknoloji” denilen “Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu” isimli bir projemiz var, çok önemli bir proje. Bu proje kapsamında biz, TÜRK TELEKOM AŞ’yle 11 Mayıs 2020 tarihinde bir sözleşme imzalamıştık, on yıllık süreli bir kira sözleşmesi. Projenin içeriği genel olarak şu şekilde: Gerek odalara gerek koşullara koyacağımız kabin sistemiyle biz, cezaevinde bulunan hükümlü ve tutuklularımıza öncelikli olarak aileleriyle görüntülü görüşme imkânı sağlıyoruz. İşte, onun mevzuat çalışmasını hallettik. TÜRK TELEKOM AŞ bu kabinlerin üretimi noktasında da üretim faaliyetine başladı. Toplamda iki yıllık süreç içerisinde 20 bin adet kabini biz, cezaevlerinin ortak alanlarına değil, doğrudan odalara ve koşullara yerleştirmek suretiyle, hükümlüler tarafından veya tutuklulardan tarafından parmak izi girmek suretiyle kendi aileleriyle görüşme imkânı sağlanmış olacak. Bu, bize ne sağlıyor? Özellikle, kalabalıklaşma sorunundan dolayı ailelerin başka bir ilde bulunan hükümlü ya da tutukluya doğrudan gidip, bir şehirden başka bir şehre transfer olmadan, böyle bir zahmete girmeden, külfete girmeden günümüz koşullarına uygun olarak doğrudan görüntülü görüşme imkânına sahip olacaklar.

Burada iki noktayı özellikle vurgulamak istiyorum: Birincisi, bu görüntülü görüşmelerin ücretlendirilmesi normal görüşme ücretleriyle aynı seviyede, belki çok cüzi miktarda, hani burada bağlayıcı bir rakam konuşmak istemiyorum ama konunun belki daha iyi anlaşılması açısından, on dakikalık bir görüşmenin belki işte, 3 lira, 4 lira, 5 lira civarında bir maliyetle hükümlüye sağlanmasını içeriyor. Tabii, bu, ekonomik olarak da hükümlü/tutukluya ve ailelerine ciddi manada katkı sağlayacak, zaman anlamında katkı sağlayacak; bizim açımızdan çok ciddi oranda bir personel tasarrufu sağlayacak, koşullardaki hareketliliği azaltacak. İkinci nokta olarak da biz, buna kamusal kaynak anlamında 1 lira dahi harcama yapmayacağız bu proje tam anlamıyla faaliyete geçtiğinde. Tahmini olarak 600 milyon TL’lik bir proje bedeli var, 20 bin kabinin tam anlamıyla hizmet alınması. Bunu TÜRK TELEKOM AŞ tamamen kendisi sağlayacak ve yapılacak görüşmelerden elde edeceği kâr doğrultusunda da zaman içerisinde bu kaynağını oradan kendi çıkarmış olacak.

Sayın Başkanım, bir iki noktayı vurgulayıp hemen bitiriyorum çünkü bu da en az görüntülü görüşme kadar önemli. Biz, burada, bu projede sadece görüntülü görüşme imkânı sağlamıyoruz hükümlü ve tutuklularımıza. Hükümlü ve tutuklular bulundukları oda veya koşullardan kantin siparişlerini ve ödemelerini de doğrudan bu sistem üzerinden yapacaklar. Bunun dışında, kurum ve kuruluşlara, biliyorsunuz, dilekçe hakları var, bunları şu anda manuel sistem üzerinden biz posta yoluyla veya doğrudan kurum üzerinden gönderiyoruz. Bu proje hayata geçtiğinde sistem üzerinden kurum ya da kuruluşlara dilekçelerini gönderebilecekler. Kütüphanelerimizden gerek kampüs içerisindeki gerek şu

an eşleştirme faaliyeti içerisinde olduğumuz halk kütüphanelerinden kitap siparişleri verebilecekler. Yine, çok önemli bir uygulama, e-doktor uygulaması da yine bu proje kapsamında hayata geçecek, hükümlü ya da tutuklu kendi şikâyeti doğrultusunda doğrudan Sağlık Bakanlığıyla entegre olacak şekilde doktor randevularını da yine bu sistem üzerinden alacak. Kamu Denetçiliği Kurumumuzun bize yapmış olduğu tavsiye kararı doğrultusunda biz, Sincan Kadın Kapalı Cezaevimizi bildirmiştik, pilot uygulaması başlamıştı bunun. Sonraki süreçte 2 kurumumuzda daha pilot uygulama başlatıldı, onun da bilgisini vermekte yarar var; Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevimizde ve Sincan Gençlik, Çocuk Cezaevimizde bu uygulamalarımız da şu anda faaliyette yani 3 cezaevimiz şu anda fiilen bunu kullanıyor pilot uygulama olarak. Birkaç ay içerisinde Türkiye’deki “hassas grup” diye tabir ettiğimiz tüm kadın, çocuk ve gençlik cezaevlerimizde bu yılın sonuna kadar en geç bu proje hayata geçmiş olacak. 2022 yılının sonuna kadar da Türkiye’de bulunan tüm cezaevlerimizde bu projeyi hayata geçirmiş olacağız Sayın Başkanım.

Tekrardan teşekkür ediyorum bu projeyi de burada ana hatlarıyla anlatma fırsatı verdiğiniz için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Biz çok teşekkür ediyoruz.

Özellikle bu pandemi koşullarında böyle bir hizmeti sunmanız cezaevinde yatanlar için çok büyük bir hizmet, hem onlar adına hem Komisyonumuz adına biz de teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla devam edelim. Bakanlığımızın 2019/21338 numaralı başvurulara ilişkin olarak Kurumun verdiği tavsiye kararlarına uyum sağladığını görüyoruz.

Burada da konuyla ilgili olarak Kamu Denetçimiz Sayın Celile Özlem Tunçak Hanımefendi’ye söz veriyorum.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Ben de hazırunu saygılarımla selamlıyorum.

Bizim dosyamızdaki kararımızda, doğuştan engelli kızı olan bir vatandaşımızın Kurumumuza müracaatında, ÖTV indirimi için almaya gittiği engelli raporunda sürekli ağır engelli durumuna sehven “Evet.” yazıldığını, o sırada fark etmediğini, bu nedenle daha sonra da Bakanlık tarafından evde bakım ücretinin kesildiğine ilişkin bir başvuruydu. Kurumumuzda yapılan değerlendirme neticesinde, bahse konu engelli sağlık kurulu raporlarına göre ağır engelli olduğu tespit edilen kızımızın doğuştan gelen engelinin bulunduğu, doğuştan engel durumunun sürekli oluşu dikkate alındığında haksız yapıldığı iddia edilen ödeme döneminde rahatsızlığının geçmediği, başvuranın ekonomik durumunda olumlu artışın olmadığı, 26/6/2019 tarih ve 151477 sayılı makam onayıyla bağlanan evde bakım ücretinin bu tarihten itibaren tekrar bağlandığı, “sosyal devlet” kavramı çerçevesinde başvurana yapılan ödemelerin başvuranı zenginleştirici durumda bulunmadığı anlaşıldığından 27 Ocak 2017 ve 21 Mayıs 2019 tarihleri arasındaki engelli çocuğun ailesine ödenen evde bakım hizmeti ücretinin geriye dönük tahsilinin talep edilmesi işleminde hukuka ve hakkaniyete uyarlılık görülmediğinden başvuranın kızının engel durumunun doğuştan olduğu, engel oranının giderek arttığı dikkate alınarak idarece talep edilen 28.127 liranın iptali yönünde Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına tavsiyede bulunulmuştur. İdare de daha sonra tavsiye kararımıza uyarak bu geri iade ödeme işlemini iptal etmiştir, o anlamda Aile Bakanlığımıza tavsiyemize uyduğu için teşekkür ediyoruz. Burada, ben engelliler hakkında engelli haklarından sorumlu kamu denetçisi olarak da söyleyebildim, çeşitli tarihlerde engelli raporları alınıyor. ÖTV indirimi için aldığı oradaki “evet”, “hayır”da sehven bir “hayır” konulmuş, oraya o vergi dairesinde kullanmış ama Aile Bakanlığı için aldığı engelli raporlarında usulüne uygun bir işaretleme olduğu için o raporu da Bakanlığa bu aradaki raporu vermemiş. Dolayısıyla, buradan doğuştan engelli olduğu için de zaten mahkeme kararlarında da var o engel durumunun kalkmadığı o da bir vakıa. Biz Sağlık Bakanlığımızla da iletişim hâlinde raporun düzelttirmesini yaptırdıktan sonra Aile Bakanlığımızla da bu yönde tavsiye kararı verilince uygulama gerçekleşmiştir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Evet, biz de teşekkür ediyoruz.

Şimdi de Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızda yapılan işlemler hakkında Komisyonumuza bilgi vermek üzere Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürümüz Sayın Orhan Koç’a sözü vereceğim.

Buyurun Sayın Koç.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ORHAN KOÇ – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, ülkemizde özellikle, 2006 yılından itibaren başlatılan “evde bakım yardımı” diye bir uygulamamız var. Şu anda 535 bin ağır engellimiz evde bakım yardımı almakta. Evde bakım yardımı almak için 2 tane kriterimiz var.

Birincisi, yüzde 50’den daha ağır engel oranı olması lazım. Son yapılan yönetmelik değişikliğinde çocuklar için -18 yaş altı için- gereksinim düzeyine göre bu verilmekte, yetişkinler içinse bağımlılık durumuna göre verilmekte.

Bir de gelir kriteri asgari ücretin 2/3’ünün altında hane halkına düşen, kişi başına düşen gelirin 2/3’ün altında olması şartı aranmakta. Tabii, sosyal incelemeler yapılarak da hem gelir kriterinin hem raporun ailenin sosyal durumuyla uyumlu olup olmadığı da sosyal inceleme raporuyla karara bağlanarak bakım yardımı bağlanıyor. Bakım yardımı, aile içerisindeki akrabalarından birisinin bakımı üstlenmesiyle başlayan bir süreç, aslında bir sosyal hizmettir ve ülkemizde şu anda 535 bin vatandaşımız bu hizmetten faydalanmakta. Tabii, süreç içerisinde engelli bireylerin raporlarını farklı nedenlerden dolayı yenilemiş olması durumunda gerek engellilik durumunun geçici olan bir engellilikse ki bazen kazanılan engellilik hadiseleri geçici olabilir, bir ameliyat geçirmiştir veya başka bir rahatsızlıktan süreli rapordur. Süreli raporları yenilediği zaman iyileşmişse, kliniğinde bir düzelme olmuşsa raporla ilgili şartı yerine getiremediğinden dolayı bakım yardımı kesilebilir veya işte buradaki o konuda olduğu gibi özel tüketim vergisinden faydalanmak için rapor almaya gittiğinde klinik değişiklikleriyle ilgili raporu güncellediğinde yine yüzde 50’nin üzerindeki “ağır engelli ibaresi” kaldırılabilir. Bu durumda, tekrar sosyal inceleme yapılarak yardımla ilgili süreç sonlandırılabilir, başka hizmet modellerinden faydalanıyor.

Konu edilen Gözde Kürkcü vatandaşımız 2007 doğumlu, doğduğundan itibaren “bilateral anoftalmi” dediğimiz yani görme engelli bir kardeşimiz. Bilateral, ellerinde de konjenital deformiteleri olan konjenital anomalili, konjenital engelli bir birey. Tabii bunun süreç içerisinde iyileşmesi olası olmadığı için aldığı 2’nci raporda ÖTV indirimi için gittiğinde heyetin ilgili rapordaki “ağır engelli” ifadesini işaretlememiş olması sonucunda -biz çünkü her yıl düzenli 535 bin kişinin raporunu ve gelir durumunu değerlendirmek durumundayız- yapılan değerlendirmede ağır engelli ortadan kalkmış gibi resmî belgede, raporda tespit edildiğinden evde bakım yardımı durdurulmuş fakat daha sonraki süreçlerde Kamu Denetçiliğimizin, kurumumuzun bizlere de göndermiş olduğu bulgular ve rapor üzerine tekrar değerlendirildiğinde aslında ÖTV için başvurduğu rapordaki sehven bir işlem hatası olduğu, tekrar raporun yenilendiğinde 2007 ile 2009 yılları arasında iki yıllık bir süreçte raporun tekrar yenilendiğinde bu engellilik oranının sabit olduğu tespit edildiğinden bu ara dönemdeki ödenen 28.127 TL’lik miktarın biz tahsili noktasına gitmişiz. Çünkü o süre içerisinde raporu fiilen engellilik durumunun kalktığına dairdi. Bu arada bu tür şeyler olabiliyor yani bu 535 bin vatandaşımızın bu tür rapor değişiklikleri güncel olarak takip edilebiliyor. Bu durumlarda biz gerçekten engellilik ortadan kalkmış mı, kalkmamış mı noktasında sosyal inceleme başlatıyoruz, bu bazen kişinin başvurusuyla olabiliyor, bazen bizim denetimlerimiz esnasında olabiliyor. Burada da konjenital doğuştan olan engel durumunun ortadan kalkmadığı raporlarla da tekrar tespit edildiğinden engelli kardeşimizin evde bakım yardımı başlatılmış 2019’da ama o ara dönemdeki ödemeyle ilgili mevzuatın getirmiş

olduğu zorunluluktan dolayı bir tahsil süreci başlatılmış, tahsilat süreci başlatılmış. Kamu Denetim Kurumumuzun tavsiye kararı üzerine konu incelendiğinde, valiliklere verilen yetki muvacehesinde bu geri ödemenin kişiyi haksız zenginleştirme gibi farklı bir yöne de evrilmemesini gördüğümüzden bu, tahsillattan vazgeçtik ve şu anda da zaten evde bakım yardımı almaya devam eden bir engellimiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Teşekkür ediyoruz.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Dilekçe Komisyonuna gelen dilekçelerle ilgili de ayrıntılı ve hızlı bir şekilde cevap vermektedir, bu konudan dolayı da sizlere teşekkür ediyorum.

Şimdi, Gençlik ve Spor Bakanlığıyla devam edelim. Bakanlığımızın 2019/21246 numaralı başvurulara ilişkin olarak Kurumun verdiği tavsiye kararları yönünde uygulamaya gittiğini görüyoruz. Konuyla ilgili sözü Kamu Denetçimiz Sayın Arif Dülger’e veriyorum.

Bu arada, Komisyon üyelerimize de aslında her kurumdan sonra söz verecektim ama son bu şu anda.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bitirelim, ondan sonra.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Bitirelim, ondan sonra söz verelim.

Buyurun Sayın Dülger.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Kıymetli hazırunu hürmetle selamlıyorum.

Almakta olduğu öğrenim kredisinin babasının gazilik durumu dolayısıyla bursa çevrilmesiyle ilgili bir kurumumuza başvuru yapılmıştır. Ben kamu denetçisi olarak eğitim, öğretim, gençlik ve spor konularından sorumlu olarak görev yapmaktayım. Bize yapılan bu başvuruyu Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 10’uncu ve 61’inci maddesinde devletin hak malulü ve şehit ve gazilere, yakınlarına yönelik koruyucu hükümler çerçevesinde ele aldık. Başvuran Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünce burs başvurusu yaparken babasının gazilik durumunu belgelendirmesinin istendiğini, ilgili belgeyi göndermesine rağmen babasının gazilik durumu dikkate alınmadan kendisine burs yerine öğrenim kredisi tahsis edildiğini, 4 kardeşine Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan aynı belgeye istinaden burs verildiğini belirterek kendisinin öğrenim kredisinin bursa dönüştürülmesi talebiyle Kurumumuza başvuru yapmıştır. Başlangıçta belirttiğimiz ilke çerçevesinde yaptığımız değerlendirme neticesinde, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün burs verilmesiyle ilgili düzenlemelerinde gazi çocuğu olunması öncelik sebebi olduğu hâlde ve başvuran gazi çocuğu olduğuna dair belgeyi burs başvurusu aşamasında 1 defa ve sonuçlar açıklandıktan sonra 2 defa olmak üzere 3 kez idareye gönderdiği hâlde, söz konusu belge dikkate alınmadan kendisine öncelikli burs verilmesi talebinin öğrencilerin yükseköğrenimlerini kolaylaştırmakla yükümlü idare olan Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından “İlgili belge otuz gün içinde idareye gönderilmediği” sebebiyle reddedilmesi işleminin hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı tespit edilmiştir. Açıklanan gerekçelerle başvuranın öncelikli öğrenci kapsamında değerlendirilmesi ve almakta olduğu öğrenim kredisinin bursa çevrilmesi Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne 4/6/2020 tarihinde tavsiye kararı verilerek öğrenim kredisinin bursa çevrilmesi istenmiştir. Söz konusu tavsiye kararımız üzerine Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün cevabi yazısında başvuranın durumu incelenmiş olup almakta olduğu öğrenim kredisinin öncelik durumuna, gazi çocuğu olmasına, istinaden 2016 Ekim ayından geçerli olmak üzere bursa dönüştürüldüğü belirtilerek Kurumumuzun tavsiye kararı doğrultusunda işlem tesis edilmiş ve bu şekilde de tavsiye kararımıza uyulmuş olması takdirle karşılanmıştır.

Saygılar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Evet, biz de teşekkür ediyoruz. Gençlik ve Spor Bakanlığına teşekkür ediyoruz. Gazimizin çocuğuyla ilgili hassas davranmalarından dolayı da takdir ediyoruz.

Şimdi, değerli Komisyon üyelerimiz, Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarına olumlu yanıt veren 3 bakanlık yetkililerimizle görüşmelerimiz tamamlandı.

Şimdi, soru varsa Komisyon üyelerimize söz vereceğim.

KREDİ VE YURLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak birkaç cümle ifade etmemiz mümkün mü acaba?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Pardon, pardon sizi...

Buyurun, sözü size veriyorum, buyurun.

KREDİ VE YURLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kendinizi tanıtır mısınız?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Bir tanıtırsanız kendinizi...

KREDİ VE YURLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdür Yardımcısı Mustafa Özgül. Genel Müdürlüğümüzün acil bir sağlık şeyiyle hastaneye kalkması sebebiyle toplantıya ben katıldım. Bu konuyu çok önemsedüğümüzden -ama gerçekten çok ciddi bir acil sağlık sebebiyle- toplantıya ben iştirak ettim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü olarak Ombudsmanlığımızın verdiği tavsiye kararları çerçevesinde şu ana kadar -benim elimde 23 tane bu özelde bugünkü mevzu dâhil olmak üzere- 23 tane tavsiye kararlarının hepsine cevap verilmiş. Bazısı -şu anda şey olarak gördüğümde- mesela burs ve kredi sürelerinin uzatılması noktasında -kategorik olarak söylüyorum- kanunun belli bir süresi olduğu için o anlamda olumsuz cevap verilmiş ama onun dışında kesinlikle olumlu cevaplar verilmiş, yerinde incelenmiş, takip edilmiş. Burada da -bu özel durumda da yani Sibel Çabuk meselesinde de- bir malullük mü gazi şeyi mi diye bir ihtilafa düşülmüş ama Ombudsmanlığımızın bu konudaki yorumları da dikkate alınarak bu konuda gerekli cevaplar verilmiştir.

Şimdi, tabii ki 1 milyon 650 bin öğrenciye kredi ve burs verilmekte; bunun 400 bini burs, 1 milyon 250 bini de kredi olmak üzere de çok ciddi rakamlar. Bugün, 650 bin lira gibi bir maliyet oluşturmaktadır.

Yine, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü bu tavsiye kararlarına şundan uymaktadır: Öğrenciyi öğrenim noktasında üniversite, yükseköğrenim noktasında, her an destekleme noktasında çok ciddi çabaları olmaktadır. Ki biz bir bütün olarak çalışmaktayız, bir hizmet sunmaktayız. Bizlerin böyle gelip hesap verebilir olması, bu konularda denetlenebilir olması hiçbir kurumun layüsel olmaması yani mevzuatların, olayların arkasına sığınarak değil nihayetinde merkezde öğrenci olması, insan olması ki Komisyonunuzun da bu noktadaki çabaları takdire şayan. Yani kurum olarak bizler bu gelen tavsiye kararları noktasında, ki birkaç daha ciddi temel tavsiye kararları var, bu konuda da -müsaadeniz olursa- mevzuat değişikliği noktasına kadar götürecek çalışmaları başlattık. Hatırlarlar, bizzat kendilerinin de takip ettiği, 35 yaş üstünde kredi verilmemesi noktasında bir mevzuatımız -yani mevzuat Kur'an değil, ayet değil, nihayetinde- bu tavsiye kararları doğrultusunda değişiklik yapılabilecek, ki biz bu tavsiye kararlarını dikkate aldık, nasıl olsa aslolan öğrenim hakkıdır, onun desteklenmesidir, bu kredi de geri ödendiğine göre Ombudsmanlığımızın bu tavsiyeleri çerçevesinde gerekli mevzuat çalışmalarına da gittiğimizi belirtmek istiyorum.

Saygılar sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Evet, gerçekten de teşekkür ediyoruz. Tabii, 1 milyon 250 bin kişiye kredi, 400 bin kişiye burs verilmesinden dolayı da takdir ediyoruz ama inşallah -tırnak içinde söyleyeyim- bu 400 bin bursun toplamını yani 1 milyonun üzerini aşmak hedefimiz olsun.

KREDİ VE YURLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – Şunu da ifade etmek lazım: 700 bin kişiye daha ayda ilaveten 480 bin lira karşılıksız beslenme yardımı yani sabah kahvaltısı ve akşam yemeği olarak desteklenmekte yani burada çok ciddi bir destek söz konusu olmakta.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Yani öğrencilerimize yapılan her yatırım bize tekrar katlanarak dönecektir.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen arkadaşımız varsa...

Buyurun Ali Haydar Bey.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Değerli misafirlerimiz, bürokrat arkadaşlar; hepiniz hoş geldiniz. Ben de saygıyla hepinizi selamlıyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, sizi unuttum, biz ev sahibiyiz.

Ombudsmanlığımızın kararlarına uyan, cevap veren, özellikle tavsiye kararları doğrultusunda işlem tesis eden kurumlarımıza ben de teşekkür ederim. İsimlerini de saymak lazım: Adalet Bakanlığı özelinde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı; Gençlik ve Spor Bakanlığı. Evet, bu 3'ü değil mi? Ayrı ayrı temsilcilerimiz burada. Kendilerine tekrar hoş geldiniz diyorum.

Şimdi, cezaeviyle ilgili şu talebi ben de gördüm: Aslında buradaki, Silivri'deki Ceza İnfaz Kurumunda bu talepte bulunan arkadaş muhtemelen “Görüntülü konuşma” derken “Ya, bana bir torpil geçsinler de belki şöyle cep telefonuyla ailemle konuşayım.” gibi bir talep üzerine olduğunu düşünüyorum yani sizin kurmaya çalıştığınız o kabin ve görüntülü üzerinden haberdar olabileceğini sanmıyorum.

Sayın Genel Müdürüm, geçen bir ay oldu olmadı, biz, Cezaevi Komisyonu olarak gittik, Sincan Cezaevinde -kadın ve çocukta- o görüntülü kabinleri gördük; arkasının kapatılması, görüşçüye özel bir alan yaratılması falan gerçekten kıymetli olacak. Orada, mahkûmların en çok söylediği şey şuydu: “Buraya bir kamera yerleştiriyorlar. Bunun üzerinden koğuşumuzu, özel yaşantımızı da izleyecekler mi?” Böyle bir kaygı vardı ama tabii bilmiyorlar, esasını görmemişler, onun kapalı ve diğerlerinden, ortandan yalıtılarak yapılması çok kıymetli ama burada hani “3-4 lira gibi bir on dakikalık görüşme maliyeti olacak.” falan diyorsunuz, bize hiçbir yükü yok ama anladığım kadarıyla bunlar mahkûmlara, hükümlülere -buranın konusu değil ama hani kısmen söyleyeyim madem geldiniz- belki başka bir yöntem olabilir mi? Hani biz, büyük devletiz, öğrencilerimize kredi veriyoruz diyoruz ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Yani aynı zamanda ombudsmanlarımızın da bu konuyla ilgili tavsiye kararları olabilir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Olabilir. Yani mesela... Hani yani bunu mahkûmlar, 3 lira için birbirine düşebilecek mahkûm var, birbirini sıkıştırarak, başka şeyler olacak, mahkûm olur mu, olur. Bence devletimiz bunu sağlayabilir. Ama bence bu çalışma gerçekten kıymetli, hele de şu pandemi döneminde aileleri gelmeyen o mahkûmlar, hükümlü ve tutukluların bir şekilde evde yaşlısı olan, hastası olanın, onları görme ihtimali olmasını çok kıymetli buluyorum. Ama devletimiz büyüktür, bence mahkûmlara yük olmadan yapabilir diye düşünüyorum.

Krediyle ilgili biz ayrıca teşekkür ederiz, kredisizlik değil ama KYK borçları olan, zaten iş anlamıyla da sıkıntı yaşayan öğrencilerimiz var. Sizlik değil, kurumunuzla ilgili değil. Bence bu da devletin iktidar sahipleriyle ilgili kısım ama KYK borçlarının silinmesine dair biz çok öneri sunuyoruz. Çünkü işsizlik var, biliyorsunuz, zaten zor durumda gençler, iş bulamazken bir de KYK borçlarıyla uğraşıyorlar. Biz veriyoruz ama -bence sosyal devletin gereği budur- kredi olarak değil de burs olarak vermek, karşılıksız vermek bence çok kıymetli. Biz öğrencilerimizin okumalarını sağlamalıyız, okumalarını desteklemeliyiz. Hele de zaten işsizlikle cebelleştikleri bir anda bir de onların evine icra gönderdiğimizde adamların yani o gençlerin gelecek beklentilerini tamamen bitiriyoruz. Yani devlet borç verdi, iş sahibi olmadan bir de ensesine bindi... O kadar zordalar ki bence sizlik değil ama geri dönen kredi yerine karşılıksız burs vermek değerlidir. Bizim devletimiz güçlüdür, buna kaynakları vardır, yapabilir, yeter ki doğru yere aktarılın.

Şimdilik, uyan kurumlara söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Biz teşekkür ediyoruz.

Oya Hanım, buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Değerli genel müdürlerimiz, ombudsman kardeşlerimiz, milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cezaevlerindeki kabinleri, Ali Haydar Vekilimin de dediği gibi, gördük, gerçekten insanın içini açıyor. Özellikle, bir de yeri ve zamanı değil ama bu anne-çocuk odaları muhteşem olmuş. İnşallah, bütün Türkiye’de bu anne-çocuk odaları aynı şekle ulaşır. Bir teşekkür etmek istedim o konuda.

Aile Bakanlığımıza da engelli kardeşimiz için yaptıklarından dolayı teşekkür ediyoruz ama ben en çok Kredi ve Yurtlar Kurumuyla ilgili konuşmak istiyorum.

Ben üniversiteyi Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında kalarak okumuş bir kardeşiniz olarak nereden nereye gelindiğine ufacak da olsa bir dokunmak isterim. 1980 darbesi zamanı üniversiteyi kazanmıştım ve yurttta kalmaya başladım. 8 kişi küçük bir odada kaldık, 4 ranza vardı, 8 dolap odaya girmedeği için dolapların bir kısmı koridorlardaydı. Böyle, sabah kahvaltısı, akşam yemeği herhâlde birer rüyaydı çünkü paramızla bile öğle yemeği çıkmıyordu. Biz elektrikli ocakta yaptığımız makarna ve pilavdan başka hiçbir şey yemeyerek bir iki yılımızı geçirdik. Su -dediğiniz şey- sıcak su haftada bir ya da on beş günde bir verilirdi, o da bir saat, iki saat. İnanın, saç saça, baş başa kavgalara şahitlik etmişizdir. Eskiden “Hamama gidiyoruz.” demek de ayıptı kadınlar arasında. Valizleri doldururduk, sabahleyin yola düşerdik, şehir hamamına giderdik. Arkadaşlarımız görüp “Nereye?” dediğinde “Memlekete.” derdik, akşam dönüşte gördüklerinde de “Otobüsü kaçırdık.” derdik. Kredi de üç aylık 45 liraydı. Benim babam izin vermemişti kredi almama ama alan arkadaşlarımızın üç aylık krediyle sadece bir ayakkabı alabildiklerini çok iyi hatırlıyorum. Öncelikle, her şeyin daha güzel olmasını temenni ederim ama devletimize de, biraz övünmek gibi olacak ama iktidarımıza da ben buradan çok teşekkür ediyorum. Hani, nereden nereye gelmişiz. İnşallah daha iyi olur, inşallah herkese burs verebilme imkânımız da olur diyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, İstanbul Milletvekilimiz Hüda Hanım’da söz sırası.

Buyurun.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Merhabalar arkadaşlar.

Bakanlıklardan gelen bütün misafirlerimiz, konuşmacılarımız, hepsi hoş geldiler, sefalar getirdiler.

Ben bir şeyi acaba kaçırdım mı, eksik mi anladım diye tekrar arkadaşla teyit amaçlı, yanlış bir algıya sebep olmasın diye bir şey sormak istiyorum.

“Engelli bir vatandaşımızın sehven, yanlışlıkla kayda geçen o kaydından sonra geriye dönük ödemeleri haksız kazanç elde edeceği düşüncesiyle iade edilmedi.” gibi “Sonra ödemesi devam etti ama geriye dönük ödemeler olmadı.” gibi... Orayı ben kaçırmış olabilirim...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Başka sorunuz da varsa sorun, sonra...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Var ama bunun cevabını bir alayım da öyle devam edeyim dedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Peki.

Buyurun Genel Müdürüm.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ORHAN KOÇ – Şimdi, bu iki rapor arasındaki süre dediğimiz... Yani ilk raporu “ağır engelli olduğu” ÖTV indirimi için aldığı ikinci raporu da “ağır engelli olmadığı” şeklinde olduğu ve biz ikinci raporu resmî belge olarak gördüğümüz için ilk rapor ile ikinci rapor arasındaki geçen sürede ödemiş olduğumuz parayı, evde bakım yardımını geri alma noktasında bir işlem başlattık fakat o 28 bin TL’yi Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararları doğrultusunda Valilik olarak almaktan talimatlarımız doğrultusunda- vazgeçildi. Yani engelli bir bireyden paranın tekrar geri alınması gibi bir şey söz konusu değil, ilk günden bugüne kadar da evde bakım yardımı almaya devam ediyor.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Tamam.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ORHAN KOÇ – Sadece, oradaki süre, verilen bir bakım yardımının raporu sanki fiziken... Çünkü gelen raporda sanki artık engelliliğinin ortadan kalkmış olduğu belgeyle sabit olduğu için doğal olarak o işlemi yapmak durumunda kalıyoruz ve tekrar bu raporun düzeltilmiş olmasından, tavsiye kararının da bunu açıkça ortaya koymuş olmasından dolayı orada devam eden işlemi iptal etmiş olduk, herhangi bir mağduriyet oluşmamış oldu.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ORHAN KOÇ – Kaldı ki artık e-rapor sistemiyle bütün sağlık raporları hastaneden alındığı andan itibaren on-line bir şekilde bizim veri tabanımıza da gelmekte ve bütün kamu kurum ve kuruluşları da bu e-rapor sisteminden hizmetlerini üretebilmekte; vatandaş için, ayrı bir rapor alma, ayrı ayrı ibraz etme zorunluluğu ortadan kalkmış oldu.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben hemen, sadece şunu ilave etmek istiyorum. Arkadaşlar, vekil arkadaşlar KYK borçlarından da bahsettiler. Çok ciddi anlamda mağdur gençlerimiz var. İşsizlikten insanlarımızın zaten kırıldığı böyle bir süreçte, tam yaşama başlarken, tam yaşamın sorumluluklarını alacakları yaşlarda, bir iş kurma aşamasında olan, iş arama aşamasında olan, nişan yapan, düğün yapmak zorunda kalan, ev kurmak zorunda kalan ve tam hayatın bütün sorunlarıyla bire bir muhatap olma devrelerinde icralarla, borçlarla ciddi anlamda inanılmaz ezilen ve o yükün altında kalkamayan gençlerimiz var. Bununla ilgili, gençlerimizin borçlarının silinmesi, ertelenmesinden de ziyade özellikle böyle bir dar süreçte silinmesi üzerine yaptığımız tekliflerimiz de zaten kabul edilmemişti. Bunlarla ilgili, evet, sizler belki yetki noktasında tabii ki... Yani bunlar Meclisin alacağı kararlar, kabul edeceği kararlar olmasına rağmen

sizler de bu konularla ilgili, bu sorunlarla ilgili bire bir muhatap olan insanlarsınız, arkadaşlarımızınız. Bunları, bu verileri en azından iktidara ya da Meclise, bizlere de öneriler, tavsiyeler şeklinde iletirseniz belki Meclisin, gençlerimizin, vatandaşlarımızın lehine bu kararları alması noktasında etkisi olabilir.

Değerli Vekilimiz “Devletimiz zengin.” diye birkaç defa vurguladı ama yani devleti var eden insanlardır; devletimiz değil, milletimiz zengindir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ben de öyle dedim.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Milletimizin zenginliğinden dolayı devlet güçlüdür. Yeter ki devlet millettten aldığı emaneti yine millet için kullansın, yerinde kullansın.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Vekilim, bu kadar ayrıntıya girmedim sadece.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Evet, evet.

İşte, mesele bu yani bu gençler için... Ama bunun için vurguluyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Yani, biliyorsunuz, bizim de hedefimiz: “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” Öncelik insandır.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Biliyorum.

Başkanım, tam da gençler için, örnek vermek üzere topladım, gerçekten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Eyvallah.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Yerinde kullanılsın yeter ki çünkü milletin emaneti zaten, millete vereceğiz; mesele budur, yeter ki yerinde olsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Evet.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tabii ki cebimizden vermiyoruz hiçbirini.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Evet, evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Teşekkür ediyoruz.

KREDİ VE YURLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – Bir şeyi ifade edebilir miyim? Yani cevap verme anlamında değil, kolay anlaşılması açısından bir şeyi ifade edebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Buyurun Sayın Genel Müdür Yardımcım.

KREDİ VE YURLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – Sayın Vekilim, evet, bu borçların, faizlerin silinmesi siyasi bir karar, tabii, bu bizim alacağımız bir karar değil ama Hükümetin aldığı şöyle güzel bir karar var, onu da vurgulamak lazım yani bu da son dönemde alınmış bir karar: Kredi borçları olan bütün öğrencilerimiz işe girene kadar -bunun sınırı yok- borçlarını istediği kadar erteleyebilir, kimsenin kapısına gelip de böyle “Haciz yapacağız, şey yapacağız.” diye bir şey söylemesi söz konusu değil. Bu, son, Hükümetin aldığı bir karar. Kesinlikle nihayetsiz işe girene kadar erteleyebilir. Bunun nihayeti var mı? Yok, işe girene kadar bunu erteleyebilir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Faiz işlediği sürece işi, bir SSK kaydı falan yoksa ödemiyor. Mevcut icra takibine düşmüş dosyalar falan, bunlar için bir müracaat mı alıyorsunuz?

KREDİ VE YURLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – Ya bunlar... Tabii, eski dosyalar mutlaka vardır. Takip etmemiştir, dilekçesini vermemiştir. Akçeli bir mesele olduğu için mutlaka e-devlet üzerinden dilekçesini, bunu, ertelemesini yapması gerekiyor. Tabii, yapmayanların, otomatik olarak takip etmeyenlerin düşmesi doğal çünkü...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Duyurulmadı ama. Yani, mesela sizden öğrendik. Samimiyetle söylüyorum.

KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – Evet. Yani şu anda kesinlikle hiçbir öğrencimize mezun oldu, işe giremedi, bunun kapısına dayanalım, iki senede onun borcunu alalım... Zaten iki sene ödemesi yok hiçbir şekilde, ondan sonra nihayetsiz erteleyebilir işe girene kadar. İşe girdikten sonra da ödemesini yapabilir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İcralardakiler de başvursa “Duracak.” diyorsunuz ama faizi devam edecek.

KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – İcradakiler artık Maliyenin konusu. Hani bizim şeyimizden şu anda...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – KYK’den çıkmış durumda

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İcrada da çok büyük bir oran var. Ona dair mutlaka bir...

KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL – O başka bir mesele ama şu anda, en azından mevcut sistem içerisinde böyle bir kolaylığın olduğunu da vurgulamak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Yani, teşekkür ediyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın öğrencilerle ilgili gerçekten çok hassasiyeti var. Dediği karar doğru, sonra alınan bir karardır. Yani o icra konuları kaldırıldı fakat icraya düşmüş olanlar da Maliye Bakanlığında. O da bize düşsün, biz bir gündeme getirelim bunu.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – KYK’lerle ilgili bir şey yapmak zorundayız. Borçları var çocukların, gençlerin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Biz bunu gündeme getirelim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İşleri yok yani. Bu çok önemli. Bu işi yapan hayır alır.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hep beraber inşallah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Peki, çok teşekkür ediyoruz. Özellikle her yıl KDK’nin bu tavsiye kararlarına olumlu yaklaşan kurumlarımızın sayısı artmaktadır ama bu sene yine bir ilk yapalım dedik. Gerek Dilekçe Komisyonu Başkanımızın tavsiyeleri gerek Komisyon üyelerimizin de üzerinde hemfikir olduğu bir konuydu.

Şimdi, bu kurumlarımıza yine denetçilerimiz vasıtasıyla küçük bir plaket vermek istiyoruz. İlk başta...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Olumlu olmayanlar da burada mı bugün?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Şöyle: 3 tane olumlu yanıt veren kurum çağırdık buraya.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Olumsuzlar?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – 3 tane de olumsuz yanıt veren kurum çağırdık.

Şimdi, olumlularla ilgili gündem bitti.

Biz, şimdi Sayın Yahya Akman ile Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümü, Sayın Özlem Hanım ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızdan Genel Müdürlüğümü, Sayın Arif Bey ile Gençlik ve Spor Bakanlığı KYK Genel Müdür Yardımcımızı buraya davet ediyoruz.

(Plaket takdim edildi)

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Ben, Adalet Bakanlığımız, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız ve Gençlik ve Spor Bakanlığımızdan gelen genel müdürlerimize teşekkür ediyorum. Sizleri uğurlayabiliriz, zamanınız varsa dinleyebilirsiniz.

Şu anda da KDK'nin tavsiye kararlarına olumlu yaklaşmayan veya yaklaşmayan kurumlarımızı dinleyeceğiz.

Evet, değerli katılımcılar, Alt Komisyon toplantımızın ikinci bölümüne KDK tavsiye kararlarına olumsuz yaklaşan kurum ve kuruluşlarımızla devam edeceğiz.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığıyla başlayalım.

Başkanlığımızın 2020/3567 numaralı başvuruya ilişkin olarak Kurumun verdiği tavsiye kararlarına uymadığını görüyoruz.

Bu konuyla ilgili olarak Sayın Celile Özlem Tunçak Hanımefendi'ye söz veriyorum.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Fatma Benli Yalçın arkadaşımızın sağlık durumu nedeniyle onun adına dosyanın sunumunu ben yapacağım.

Bu dosyamızda başvuran, ev adresinin gösterilerek mobil işletim sağlayıcılarından abonelik kaydı açıldığı, gerçeğe aykırı olarak adresine açılan 13 adet aboneliğin iptali veya MERNİS kaydının bu GSM firmasınca düzeltilmesi talebiyle bize başvurdu.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuyla yapılan yazışmalar neticesinde inceleme, araştırma, başvuranın iddiaları, idarelerin açıklamaları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesi neticesinde 5490 sayılı Kanun dolayısıyla mobil işletimcilerin yerleşim yeri adresi teyidi imkânı bulunmadığı anlaşılmakla birlikte, hukuk güvenliği ilkesinin de bir gereği olarak kişilerin adres gibi belirli bilgilerinin farklı aboneliklerle ilişkilendirilerek kişiye özel verilerin her an başka şekillerde kullanılabileceği kuşkusunun yaşanmaması adına idarelerce gerekli tedbirlerin alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bundan dolayı, adres gibi kişiye özel bilgilerin farklı abonelikler tarafından kullanılmasının önlenmesi adına gerekli tedbirler alınarak işletmecilerin bu konuda dikkatli davranmalarının sağlanması ve kişisel verilerle ilgili düzeltme taleplerinin ilgili işletmeler tarafından ivedilikle incelenerek mağduriyetlerin giderilmesine ilişkin gerekli uyarıların yapılması hususunda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığına tavsiyede bulunulmasına 20 Ağustos 2020, 2020/3567 sayılı Karar'la karar verilmiştir.

Verilen bu tavsiye kararımız sonrasında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından Kurumumuza 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "İnceleme ve araştırma" başlıklı 20'nci maddesinde yer alan "İlgili merci, Kurumun önerileri doğrultusunda tesis ettiği işlemi veya Kurumun önerdiği çözümü uygulanabilir nitelikte görmediği takdirde bunun gerekçesini otuz gün içinde Kuruma bildirir." hükmü doğrultusunda süresinde bir dönüş yapılmamıştır ancak verilen tavsiye kararından yaklaşık yedi ay sonra bir yazıyla cevap aldık. Bu yazısında işletmecilere abonelik sözleşmesi tesisinde adres teyidinin sağlanması yükümlülüğünün getirilebilmesini teminen kanun düzeyinde bir mevzuat değişikliğine ihtiyaç duyulduğu, elektronik haberleşme sektöründe hizmet sunan işletmecilerin yükümlülükleri dâhilinde olmayan adres teyidine ilişkin ilgili Bakanlıkça gerekli düzenlemelerin yapılarak işletmecilere imkânların sağlanması durumunda tüketici mağduriyetlerinin önlenmesi, hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla Kurumumuz tarafından gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Öte yandan, şikâyet kapsamında işletmeciyile yapılan yazışmalar neticesinde, işletmeci tarafından adres düzeltme talebi yerine getirilerek mağduriyetin giderilmesi sağlanmıştır.

Diğer taraftan, "İlgili mevzuat kapsamında şikâyetle ilgili olarak işletmeci nezdinde Kurumumuzca yürütülen idari süreç devam etmektedir." şeklinde yedi ay sonra bir cevap geldiği için sanırım bu karar sizin tarafınızdan seçildi.

Arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi Komisyonumuza bilgi vermek üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığında Başkan Yardımcısı Sayın Aysel Kandemir ile Tüketici Hakları Daire Başkanı Sayın Mühümmed Salim Ketevanlioğlu buradalar.

Sözü Sayın Kandemir’e veriyorum.

Buyurun Sayın Kandemir.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL KANDEMİR – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de çok değerli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumumuzun bahsetmiş olduğu müşterinin şikâyetiyle ilgili olarak, esasen biz farklı mecralardan da aynı şikâyeti aynı müşteriden almış olduk hem CİMER’den hem de Meclis Dilekçe Komisyonumuzdan. Kurumumuzca, gerekli çalışmalar esasen zamanlı olarak yapıldı, yedi ay belki uzun gibi görünebilir ama isterseniz ilgili birim amirimiz bize detaylı olarak sürecimizi aktarsınlar.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Tamam.

Mühümmed Salim Bey, buyurun.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU TÜKETİCİ HAKLARI DAİRESİ BAŞKANI MÜHAMMED SALİM KETEVANLIOĞLU – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli kamu denetçilerimiz, sayın hazırun; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, uygun görürseniz biz sunum şeklinde hazırlandık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Çok uzun değil, değil mi?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU TÜKETİCİ HAKLARI DAİRESİ BAŞKANI MÜHAMMED SALİM KETE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU VANLIOĞLU – 10 sunu var Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Yani kaç dakika?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU TÜKETİCİ HAKLARI DAİRESİ BAŞKANI MÜHAMMED SALİM KETEVANLIOĞLU – On dakikayı geçmemeyi hedefliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Biraz hızlı olsun çünkü pandemi var ve kapalı yerdeyiz, yarıya indirebilirsenez iyi olur.

Buyurun.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU TÜKETİCİ HAKLARI DAİRESİ BAŞKANI MÜHAMMED SALİM KETEVANLIOĞLU – Efendim, müşterimizin CİMER’den, direkt TBMM Dilekçe Komisyonumuzdan, KDK üzerinden aynı konuyla ilgili şikâyeti bize ulaştı. Birazdan süreci hızlıca anlatacağım. Özü itibarıyla, müşteri, farklı kişilerin, kendisinden farklı kişilere ait faturaların kendi ev adresine ulaştığını ve ileride bu kişilerin borçlarını ödememeleri durumunda kendi evine bir icra işlemi olma ihtimalinden dolayı, kendisinin mağdur olması ihtimaline binaen bu mağduriyetinin giderilmesi talebinde bulundu. Ayrıca ilgili işletmecinin hakkında da idari yaptırım talebinde bulundular.

Efendim, 18/10/2019 tarihinde CİMER’den ilk şikâyeti aldık. Kurum içi yazışmalara burada yer vermedik, çok kalabalık olacaktı zaten. Orta bölüm BTK’yi temsil ediyor, üst bölüm CİMER, KDK, TBMM Dilekçe Komisyonunu, en alttaki bölüm de işletmeciyi temsil ediyor. Başvuru geldikten sonra dört gün içinde gerekli tedbirleri almak üzere biz işletmeciye durumu ilettik. İşletmeci 13 farklı kişinin

aynı adresi beyan ettiğini tespit etti fakat bu kişilerin bir taraftan da yalan beyan ihtimali de var, bir taraftan da sehven bu adresi girmiş olma ihtimali de var; bu kişilerin de mağdur edilmemesini teminen bu kişilere de ulaşıldı ve adresleri tekrar düzeltildi. İlk etapta 10 faturalı hat abonesinin adresleri düzeltildi. İşletmeci 3 kişiye ulaşamadığını söyledi ve ek süre talep etti bizden. Biz de o 3 kişi için de ivedilikle bu adresleri güncellemesini talimatlandırdık. 30 Ocak tarihi itibarıyla tüm hatlarda adreslerin güncellendiğini ve artık müşterinin ev adresine tanımlı, müşterinin dışında yani tanımadığı kişilerin adına abonelikler bulunmadığını bize ifade ettiler. Biz de durumu gerek müşteriye gerekse de Kamu Denetçiliği Kurumumuza 14 Şubat tarihinde bildirdik. Yakın bir zamanda, yine, aynı müşteriye ilişkin Dilekçe Komisyonumuzdan da bu konuyla ilgili dilekçe bize iletildi. Aynı zamanda, Kamu Denetçiliği Kurumumuzun 4 tane çözüm kararı da bize iletildi. Yine, 2 Nisan itibarıyla Dilekçe Komisyonumuzu da bilgilendirdik adreslerin düzeltildiği konusunda.

Bu arada, Sayın Başkanım, biz, idari yaptırım sürecini “ön tahkikat” dediğimiz süreci başlatmış olduk. Yani işletmeciye mağduriyeti giderici bir şekilde adresleri ivedilikle düzelttirdik ve bunun nedenlerini, kök nedenlerini araştırarak ön tahkikat sürecini başlattık. Geline aşamada 14 Temmuz itibarıyla yani aslında cevap vermekte geciktığımız tavsiye kararından da önce tahkikat süreci başladı. Bizim BTK idari yaptırım usul esaslarımız var, işletmeciyle artık o usul esaslar çerçevesinde idari yaptırma konu süreci başlatmış olduk. Tavsiye kararını aldık fakat hâlen daha “O idari yaptırım sürecini neticelendirip KDK’ye dönüş yaparız.” gibi bir düşünce içerisindeydik açıkçası. O nedenle, iki hafta önceki bildirimimiz bir ara bildirim, ara bilgilendirme gibi oldu yani önümüzdeki süreçte nihyeti, neticesi hakkında KDK’yı bilgilendireceğiz.

Bu arada, denetçimizin de bahsettiği üzere Nüfus Hizmetleri Kanunu’nda belli sınırlamalar var efendim, burada özellikle mobil işletmecilerin kişilerin adres bilgilerine erişimi yasa yapımcılar tarafından, sizler tarafından uygun görülmedi; biz de saygıyla karşılıyoruz. Dolayısıyla mobil işletmecilerin doğrulama ya da erişme imkânı bulunmayan bir veri için biz “adresini teyit et” gibi bir yükümlülük bu anlamda getiremiyoruz mobil işletmecilere. Bu da gerek İçişleri bürokrasisinin gerek yasa yapımcıların bu kişisel verilerin korunması anlamında... Yani sonuçta mobil hizmet sunuluyor “Ev adresine neden ulaşsın?” gibi bir bakış açısı var anladığımız kadarıyla. Bu durumla ilgili tekrar, bu KDK tavsiye kararını da dikkate alarak İçişleri Bakanlığımıza bu konunun gerekirse Nüfus Hizmetleri Kanunu’ndaki muhtemel bir tadilatta yeniden değerlendirilmek üzere konuya arz ettik; şu anda bu konu da orada değerlendiriliyor ama yine de bu bir risk ölçeklendirme. Yani “Bir mobil işletmecinin bu veriye erişmesi orantılı mıdır, değil midir?” gerek ilgili veriyi yönetenler gerekse yasa yapımcılar olarak takdir sizlerin bu noktada.

Efendim, özü itibarıyla 30 Ocak tarihinde mağduriyet yani bu kişinin ev adresine tanımlı 13 farklı kişinin adresleri güncellenmiştir, müşterinin ev adresi artık buralarda tanımlı değildir. Kaldı ki, bu kişinin ev adresine faturalar gelip en kötü ihtimalle bir icra gelseydi bile muhatap müşteri olmadığı için, o faturaların isimleri kişi adına olmadığı için yine de bir mağduriyet söz konusu olmayabilecekti ama oradaki yani tanımadığı kişilerin faturalarıyla muhatap olmak haklı bir endişeye neden olmuştur, bu endişeler giderilmiştir 30 Ocak tarihi itibarıyla. Bu konuda da bilgilendirmeler yapılmıştır. Arz ettiğim gibi 14 Temmuz itibarıyla da idari yaptırım yani ön tahkikat süreci bitirilmiş ve tahkikat süreci başlamıştır.

Efendim, düzenlememiz, bizim “Kamu Kimlik Paylaşım Sistemi” dediğimiz Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün -herkesin malumu- Kimlik Paylaşım Sistemi var. Bizim BTK olarak düzenlememiz şu örneklerde görülen, işte bugün, 60 küsur milyon vatandaşımızda olan Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı ya da yabancı kişilere ülkemiz makamınca Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne verilen geçici koruma belgesi gibi... Bu belgenin üstünde belli bilgiler; adı soyadı, doğal olarak kimlik numarası, doğum tarihi, belgenin seri numarası, belgenin son kullanma tarihi, anne baba adı

gibi bilgilerini Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü servisinden aldığımız bilgilerle kontrol etme yükümlülüğümüz var, yıllardır bu var. Bu da “kimlik hırsızlığı” dediğimiz sahte kimliklerle yapılan şeylerde bir nebze olsun önlem oluyor yani sahte kimlikte özellikle belge seri numarası ya da yaşanan örneklerde... Örneğin, İETT’de kimliğini unutuyor bir kişi ya da çaldırıyor, derhâl arıyor nüfus hizmetlerinin kısa numarasını ve kimliği o anda askıya alınıyor. Dolayısıyla, seri numarasıyla doğrulama imkânı yok. Bu kişinin çalınmış olan kimliğiyle ya da kaybolmuş olan kimliğiyle bir abonelik yapma ihtimali ortadan kalkmış oluyor bu tedbir sayesinde. Arz ettiğimiz gibi adres bilgisinin teyidine ilişkin şu anda bir imkân bulunmamakta. Fakat biz yine de işletmeciyeye bu konuyla ilgili bir idari tahkikat süreci başlattık, yani 13 kişinin mükerreren böyle tanımlanmış olmasına ilişkin süreç yakın zamanda tamamlanmak üzere, ilgili kurumlarımıza bilgi vereceğiz.

Efendim, Kamu Denetçiliği Kurumumuzun tavsiye kararları bizim açımızdan çok faydalı ve titizlikle inceliyoruz, bire bir inceliyoruz ve gereğini yapmaya çalışıyoruz mevzuatımızın, kanunların elverdiği ölçüde tabii ki. Örnek olarak, bu konuya yakın bir durumda 2018 yılında Kamu Denetçiliği Kurumumuz özellikle bu 850’li hatlar için, kişilerin bilgisi ve rızası dışında hatlar açıldığı sonra bu hatlar birtakım gayrimeşru işlerde kullanıldığı ve hiç bilgisi olmayan insanların mağdur edildiği yönünde bize bir tavsiye kararında bulundular ve bu hatların da e-devlet üzerinden sorgulanabilmesi yönünde tavsiye kararında bulundular. Biz gerekli çalışmayı derhâl başlattık ve 2019 yılı itibarıyla e-devletten artık 850’li hatlar da dâhil sorgulanabiliyor.

E-devletteki hizmetlerimiz aslında biraz daha eski 2013 yılından beri mobil abonelikleri sorgulama imkânı sunuyoruz, 2015 yılından bu yana borç alacak sorgulanabiliyor yani elektronik haberleşme hizmet sağlayıcılar işletmeciler üzerinden, yine Kamu Denetçiliği Kurumumuzun tavsiyesi üzerine sunduğumuz sabit hat sorgulama hizmetimiz de var.

Şubat ayı rakamlarını çektik efendim, e-devlet kapısı hizmet sağlayıcısında; mobil hat sorgulamada 9,5 milyon kişi bu hizmeti kullanmış, borç alacak sorgulamayı 660 bin kişi kullanmış, sabit hat sorgulamayı 153 bin kişi kullanmış. Bu e-devlet kapısının sıklıkla kullanılan hizmetlerinden, kişilerin kendi adlarına hat bulunup bulunmadığını sorgulayabilme imkânı bulunmakta.

Hızlıca toparlayacak olursam, bu şikâyet münferittir yani burada herhangi bir mağduriyet söz konusu olmamıştır fakat müşterinin endişeleri giderilmiştir. Bu ivedilikle 13 farklı kişinin tanımlanmış olan müşteri adresi işletmeci nezdinde yapılan çalışmalarla giderilmiştir İşletmeci nezdinde tahkikata başlanmıştır -tavsiye kararından da önce başlanmıştır- fakat tahkikat sonuçlanmadığı için henüz bilgilendirilememiştir. Evet, yani otuz gün içinde en azından o ara bilgilendirmeyi yapsaydık keşke diye biz de kendi içimizde bunu tarttık. Fakat ara bilgilendirmeyi yaptık ve neticelenir neticelenmez de Kamu Denetçiliği Kurumumuza gerekli bilgiyi vereceğiz efendim.

Arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Çok teşekkür ediyorum samimi ve olumlu yaklaşımınızdan dolayı.

İsterseniz konu dağılsın diye söz almak isteyen arkadaşlara ayrı verelim bununla ilgili.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben soru sormak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Buyurun Oya Hanım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hassasiyetinizden dolayı teşekkür ediyorum.

Şunu merak ettim: Şimdi, aynı adresi 13 kişi kullanmış, yani 13 kişiye verilmiş. Bu kişiler hakkında suç duyurusunda bulunuldu mu?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU TÜKETİCİ HAKLARI DAİRESİ BAŞKANI MÜHAMMED SALİM KETEVANLIOĞLU – BTK olarak biz bulunmadık efendim. Yani bu iki özel hukuk sözleşmesi olması itibarıyla işletmeci nezdinde de süreç devam ediyor aslında, hani bizdeki tahkikat de henüz sonuçlanmadı. “Yalan beyan mıdır, yoksa bir sehven midir?” kısmını açıkçası “Sehven olma ihtimalinde de bu kişilerle irtibat hâlinde adresleri düzeltin.” dedik biz. Yani o kişilerle irtibata geçildi, kendi normal adres bilgileri temin edildi. En kötü senaryoda bu kişilerden borç doğsaydı ve icra takibi olsaydı yine bu müşterimiz bunun muhatabı olmayacaktı.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İsim farklı olduğu için.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU TÜKETİCİ HAKLARI DAİRESİ BAŞKANI MÜHAMMED SALİM KETEVANLIOĞLU – Aynen efendim, doğrudur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Peki, teşekkür ediyoruz.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – “Plaketi alacağız.” diyor, “Şimdilik plaketi kaçırdık.” diyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Evet, biz onu gördük zaten, onu konuştuk. İnşallah...

Peki, teşekkür ediyoruz.

Şimdi Gelir İdaresi Başkanlığıyla devam edeceğiz. Başkanlığımızın 2020/58490 numaralı başvuruya ilişkin olarak kurumun verdiği tavsiye kararlarına uygun işlem tesis etmediği belirtiliyor.

Konuyla ilgili olarak yine Fatma Benli Yalçın Hanımefendi’nin mazeretinden dolayı sözü Celile Özlem Tunçak Hanımefendi’ye veriyorum.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK - Teşekkür ediyorum.

Tekrar hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Bir önceki dosya için de... Biz, düzenleyici denetleyici kurumlara, bu tip özel kişileri, kamu hizmeti sunan özel kişileri denetlemedeki hassasiyete teşvik için tavsiye kararları veriyoruz. O anlamda, BTK’ye hem teşekkür hem bizim Kurumumuz nezdindeki önemini bir arada söylemek istedim.

Bu dosyamızdaysa, şikâyetçi, Elâzığ ilinde meydana gelen deprem sonrasında aracının 2020/1 motorlu taşıtlar vergisinin ertelenmediğini tespit ederek Malatya Vergi Dairesi Başkanlığına bağlı olmaması nedeniyle uygun görülmediğini, bölgede yaşayan farklı il plakası olan araç sahipleri için bu vergi dairelerine bağlı olma mükellefi olmanın olumsuz bir durum oluşturduğunu belirterek kendisine kesilen bu cezanın faizsiz olarak ertelenmesini ve vergi dairesine bağlı il plakası düzenlemesinden vazgeçilerek ikamet eden vatandaşları temel alan uygulamaya geçilmesini talep etmiştir başvuruda. Gelir İdaresi Başkanlığından bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. Yapılan inceleme ve araştırma, şikâyetçinin iddiaları, idarenin açıklamaları, ilgili mevzuat hükümleri ile tüm dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesi neticesinde, deprem felaketinin etkisi altında kalmış olan illerde yaşayan vatandaşların maruz kaldığı felaketin etkisini bir nebze olsun hafifletebilmek ve vergi borcunu ertelemek amacıyla mücbir sebep hâli ilan edildiği dikkate alındığında, deprem felaketine maruz kalmış olan, Malatya ilinde ikamet eden şikâyetçinin taşıtının bağlı olduğu vergi dairesinin Malatya ilinde olmaması nedeniyle talebinin reddedilmesinin mücbir sebep hâli ilanının amacıyla bağdaşmadığı, idare-mükellef ilişkisinin tesisi ve devamlılığı bakımından vergi dairesi kayıtlarının dikkate alınmasının vergi işlevinin yerine getirilmesi için bir zorunluluk olduğu, aynı şekilde MTV’ye ilişkin işlemlerde taşıtın bağlı olduğu vergi dairesinin dikkate alınması gerektiği ancak somut olayda mücbir sebep hâli ilanının vergi dairesi kaydının bulunduğu yere göre belirlenmesinin söz konusu zorunlulukla bir ilgisinin olmadığı, hukuken bu yönde bir zorunluluk bulunmadığı ve idarenin kendi iç işleyişi

açısından bir kolaylık sağlayan söz konusu durumun mücbir sebep hâli ilanı ile vatandaşlara getirilen kolaylıkların aksi bir sonucunun ortaya çıkmasına sebep olduğu, aynı zamanda günümüzde farklı illerden taşıt alışverişinin sıklıkla yapıldığı, plaka değiştirme zorunluluğunun bulunmadığı, taşıtın hangi vergi dairesine kayıtlı olduğunun vergi kaydı ve iç işleyiş açısından idare için önemli olduğu ancak vatandaşlar için herhangi bir anlam ifade etmediği, söz konusu durumun en bariz şekilde somut olayda karşımıza çıktığı, nitekim Kazım Karabekir Vergi Dairesi Müdürlüğü ve Erzurum Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından da Gelir İdaresi Başkanlığına konuya ilişkin tereddütlerini, mücbir sebep hâlinin Elâzığ ve Malatya illerinde vergi kanunlarının uygulanması bakımından ilan edildiği dikkate alındığında, Malatya ilinde ikamet eden şikâyetçinin MTV 2020 Ocak taksitinin ödeme süresinin mücbir sebep hâli kapsamında ertelenip ertelenmeyeceği hususunda şekliyle belirtilerek görüş istediği; aynı şekilde, idare tarafından “Malatya ilinde deprem tarihi itibarıyla MTV mükellefiyetinin bulunmamasının taşıtlar itibarıyla vergi ödevlerinin yerine getirilmesine engel bir durumun bulunmadığını ortaya koymakta olduğu, adı geçen 213 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesi uyarınca mücbir sebep hâlinde bulunmadığı açıktır.” şeklinde yapılan açıklamanın da deprem felaketi nedeniyle oluşan mağduriyetin mükellefiyet kaydına bağlanması nedeniyle makul karşılanmadığından, şikâyetçinin MTV taksit ödeme süresinin uzatılması talebinin reddedilmesi nedeniyle oluşan mağduriyetin giderilmesiyle bundan sonra mücbir sebep hâli ilanına ilişkin durumlarda benzer mağduriyetlerin oluşmaması için tedbir alınması ve mücbir sebep hâli ilanının ikametgâh kaydının dikkate alınması hususunda Gelir İdaresi Başkanlığına tavsiyede bulunulmasına karar verilmiştir. Verilen tavsiye kararı sonrası Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığından alınan cevabi yazıda, bilgi ve belge talebine verilen cevaplar tekrar edilerek “Mücbir sebep hâli ilanı durumlarında benzer mağduriyetlerin oluşmaması için tedbir alınması ve mücbir sebep hâli ilanında ikametgâh kaydının dikkate alınması şeklindeki tavsiyeniz ileride yapılacak çalışmalarda değerlendirilmek üzere not edilmiştir.” şeklinde sorunun çözüm noktasında somut bir aksiyonda bulunulmamıştır.

Burada ilave olarak belirtmek istediğim, bize başvuran başvurucumuz da asker kökenli. Daha çok, o bölgelerde, değişik bölgelerde görev yapan öğretmen, subay, polis gibi vatandaşlarımızın araçlarının plakalarının başka bir ilde olması ama Malatya’da, deprem bölgesinde görev alması nedeniyle, ikametgâhının orada olması nedeniyle, çok nadir de olsa -Allah, tabii, deprem felaketini, mücbir ilanını bir daha ilan etmek zorunda bırakmasın ama- bu şekil mağduriyetlerin oluştuğundan bahisle, kişi aslında bir anlamda da bu konuda farkındalık ve geleceğe matuf bir meslek grubunun, o çalışanların sorununu dile getirmek istemiştir. Bu anlamda biz de bu farkındalığı yaratarak bu mücbir sebep hâlinde sadece vergi kaydının o ilde değil, ikametgâh esasının da bu anlamda gözetilmesi gerektiği yönünden tavsiye kararı vermiş bulunmaktayız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Teşekkür ediyoruz.

Söz konusu başvurulara ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığınca yapılan işlemler hakkında Komisyonumuza bilgi vermek üzere Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Sayın İdris Şenyurt konuşacaktır.

Buyurun Sayın Şenyurt.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de Sayın Başkanımızı ve değerli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Konu hakkında çok kısaca bilgi vermeye çalışacağım.

Şimdi, bizim Gelir İdaresi Başkanlığı olarak yaptığımız bugüne kadar bütün mücbir sebep ilanlarında, bahse konu olayda olduğu gibi, hep mükellefiyeti esas aldık yani hiçbir şekilde ikametgâh esas alınmadı. Bunun temel nedeni de şudur: Bizde verginin konusunu oluşturan işlem nerede yoğunlaşıyorsa vergi mükellefiyeti de orada oluşur ve orada bir mükellefiyet tesis edilir, tesis edilen işlemler de hep onun üzerinden gider. Şimdi, baktığımız zaman, ikametgâh ile verginin konusunu

oluşturan işlem çoğunlukla aynı yerde olmakla birlikte bazı durumlarda farklı yerlerde olabiliyor. Örneğin, ben Ankara’da ikametgâh ederken benim ticari işletmem İstanbul’da olabiliyor. Bizim hep mükellefiyet bazlı mücbir sebep ilan etmemizin temel nedeni de aslında asıl etkilenen benim işletmemdir. Yani Ankara’da deprem olduğu zaman, mücbir sebep ilan edildiği zaman Ankara için, eğer benim işletmemi mücbir sebep kapsamına alırsak İstanbul’da benim rekabet ettiğim diğer mükellefler açısından bir rekabet eşitsizliği yaratacağız. Bunun önüne geçmek amacıyla, biz vergiyi nereden alıyorsak onun etkilendiği durumlarda mücbir sebepten yararlandırıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Şimdi bir araya gireyim bu konuyla ilgili.

Kilis’te bu Suriye’den gelen bombalardan dolayı bir mücbir sebep ilan edildi. Ama işte şeyi ayırt etmek gerekir; birçok firma şirketini Kilis’e taşıdı mücbir sebepten faydalanmak için. Bir, işin bu tarafı yani yanlışa gidenler var; bir de hakikaten, işte bizim denetçi arkadaşların bahsettiği, gerçekten orada ama işte memurdur, tayini çıkmıştır, gelmiştir oraya filan, bunlara da bir çözüm bulmak gerekir.

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Ona da geleceğim Sayın Başkanım, çok güzel ifade ettiniz.

Evet, Kilis’te deprem oldu, mükellefiyetini hemen oraya taşımaya başladı. Biz de o durumda ne yaptık? Dedik ki: İşte mücbir sebebin olduğu tarih ve ondan öncesinde orada mükellefiyeti olanlar... Yani bir mücbir sebep hâli olduğu zaman herkes tabii bundan yararlanmaya ve istifade etmeye çalışıyor. Biz de mümkün olduğunca bundan etkilenen kişilerin bundan yararlanmasına çalışıyoruz. İşte, bu bahsettiğim işlemlerden dolayı hep mükellefiyet esaslı mücbir sebep ilan edildi ama Kamu Denetçiliğimizin bize uymamızı öngördüğü şeyde de haklılık payı var. Evet, bu motorlu taşıt vergisi açısından özellikle bu durum ortaya çıkabilir. Elbette ki insanların, mükelleflerimizin yüzde 90-99’u ikametgâhı neredeyse motorlu taşıtlarının da kayıt ve tescilini o ile yapıyorlar ama istisnai olarak başka illere de yapabiliyorlar. İşte, bu durumun önüne geçilmesi amacıyla bizim kanunumuzun da aslında izin verdiği özel başvuru hâlleri var. Yani bunu, bu pandemi döneminde yaptığımız mücbir sebeplerde çok yaygın bir şekilde kullandık. Bir, genel bir mücbir sebep ilan ediyoruz, yaşanan doğal afetten ya da zorunluluk durumlarından etkilenen mükelleflerimiz için genel bir mücbir sebep ilan ediyoruz; bir de bizim öngöremediğimiz, göremediğimiz mücbir sebep yaşayan mükelleflerimiz vardır, onların bu durumda haksızlığa uğramaması için de onların özel başvuruları... Orada da ne yapıyoruz? Mükellef başvurusunu yapıyor, eğer gerçekten de vergi ödevlerini yerine getiremeyecek bir durumu varsa, mücbir sebeple karşılaşmışsa yani, onun da durumunu özel olarak inceleyip, sonuçlandırıp... Şu anda elimde sayısı yok ama bu pandemi döneminde bu şekilde mücbir sebep verdiğimiz 3 bine yakın bir mükellefimiz oldu.

Buradan kendimize çıkardığımız ders, Kamu Denetçiliğimizin vermiş olduğu tavsiye kararından kendimize çıkarmış olduğumuz ders, bundan sonra belki bu bireysel başvuruların daha da yaygınlaştırılmasına yönelik mükelleflerimizi bilgilendirerek buradan istifade etmelerini sağlamak olacak çünkü genelini mecburen genel kurallar içerisinde belirlememiz gerekiyor, özel durumları olanları ayrıyeten değerlendirmemiz gerekiyor.

Çok teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Ben teşekkür ederim.

Bir de şeyde bir negatif yönü var bunun: Şimdi, Kilis’te biz bunları yaşadık. Birçok şirket gelince Kilis’in geliri artmış oldu. Kilis şu anda kalkınmada öncelikli iller arasında 6’ncı bölgede, dolayısıyla teşvik alıyoruz. Gelir artınca bu sefer Kilis’i 5’e, 4’e düşürmek istediler. Çözdük meseleyi ama bu tür sakıncaları da, sıkıntılı tarafları da vardır.

Söz almak isteyen arkadaşlar? Yok.

Teşekkür ediyoruz açıklamalarınız için.

Şimdi son olarak, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığıyla ilgili dosyayla devam edelim.

Başkanlığımızın 2019/16150 numaralı başvuruya ilişkin olarak Kurumun verdiği tavsiye kararı doğrultusunda işlem yapmadığını görüyoruz.

Bu konuyla ilgili de Kamu Denetçimiz Sayın Arif Dülger’e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Dülger.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Tekrar teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından kurulan, vakıf üniversitesi olan Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinde okuyan bir öğrencinin final sınavında kopya çektiği iddiasıyla ilgili bir başvuru üzerine inceleme yaptık. İlgili Üniversitenin Fakülte Dekanlığı tarafından 28/6/2019 tarihli yazıyla başvuranın kendisine uyarma cezası verilmiştir. Öğrenci söz konusu cezanın silinmesine yönelik üniversiteye başvurmuş ve üniversite tarafından reddedilmiştir. Başvuran, bunu ifade ederek söz konusu cezanın dosyasından silinmesi, ilgili mevzuatta herhangi bir süre ve şart bulunmadığından bu durumun belirsizlik yarattığını iddia ederek öğrenci sicilleriyle ilgili net düzenlemeler yapılması hususunda Kurumumuza başvurmuştur. Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde, üniversitenin, öğrencilerine üniversite içinde kabul edilmiş düzen kurallarına uymamaları hâlinde yaptırım uygulama yetkisine sahip olduğu -üniversitelerin özerklik durumları hasebiyle- mevcut düzenlemelere göre disiplin cezası alan bir öğrencinin cezasının sicil fişine işlenerek dosyasında saklanacağı, hatta öğrenci bilgilerinin saklandığı ve tüm üniversiteler tarafından mezun ve aktif öğrenciler veya ilgililer tarafından girilen üniversitenin YÖKSİS sistemine de işleneceği ve gerektiğinde isteyen kurum ve kuruluşların bu verilere ulaşabileceği ve kullanabileceği, yasama organının çıkaracağı bir af kanunuyla söz konusu cezaların silinebileceği, bunun da öngörülebilir olmadığı değerlendirilmiştir. Hatırladığımız kadarıyla daha önce 2000 yılında çıkarılan bir af kanunuyla öğrenci disiplin cezalarının sicilden silindiği dikkate alındığında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 54’üncü maddesindeki usule göre haklı olarak verilen ve öğrenci disiplin durum belgesiyle YÖKSİS’e işlenen uyarma cezasının başvuranın bütün geleceğini etkileyebileceği yani bu etkinin kişinin öğrenciliğinin bitiminden sonraki süreçte de devam edeceği, her ne kadar öğrencilerin kural ihlallerinin cezalandırılması gerektiği açık ve net olsa da bu cezanın yükünü bir ömür boyu öğrencinin omuzlarına yüklemenin ölçülülük ilkesiyle bağdaşmadığı değerlendirilmiştir tarafımızdan.

Diğer sicil kayıtlarıyla karşılaştırıldığında, adli sicil kayıtları veya memurlarla ilgili disiplin cezalarına zaman zaman aflar getirilmekte ve sicillerden silinebilmektedir. Yükseköğretim personeline de verilen disiplin cezalarının silinmesiyle ilgili düzenlemeler olmasına rağmen öğrencilerin disiplin cezalarının hangi süre ve şartta silineceğine ilişkin mevzuatta bir boşluk bulunmaktadır. Biz, esasen bu boşluğun giderilmesi meyanında Yükseköğretim Kuruluna 17/3/2020 tarihinde tavsiye kararımızı vermiş bulunmaktayız. Tavsiye kararı üzerine YÖK Başkanlığı tarafından Kurumumuza önerilen çözüme ilişkin herhangi bir yanıt verilmemiştir. Ancak, yıl içinde disiplin cezasının sicilden silinmesiyle ilgili yapılan başka bir başvuru hakkında verilen 13/5/2020 tarihli tavsiye kararımıza verilen 17/7/2020 tarihli ve esas 404222 sayılı cevapta “2547 sayılı Kanun’un 54’üncü maddesinde öğrencilerin aldığı disiplin cezalarının dosyalarına ve sicillerine işleneceğine dair düzenleme olmakla birlikte cezaların silinmesine ilişkin bir hüküm olmadığından bu konuda yasal düzenleme yapılması gerektiği -yani YÖK bunu ifade ediyor, mevzuattaki boşluğu kabul ediyor ve bu konuda yasama organınca yasal düzenleme yapılması gerektiğini ifade ediyor- bu hususun da yasama organının yetkisinde olduğu, ayrıca, yükseköğretim kurumları arasında uygulama birliği sağlamak amacıyla yükseköğretim kurumları tarafından öğrencinin durumuna ilişkin, öğrenciler veya ilgili kişiler tarafından istenen öğrenci belgesi veya transkriptlerde disiplin cezalarının belirtilmemesi yönünde YÖK’ün aldığı bir karar üniversitelere

uygulamada birlik sağlanması amacıyla gönderilmiştir.” Dolayısıyla, henüz konuyla ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamış olmakla birlikte yükseköğretim kurumları tarafından düzenlenen öğrenci belgesi ve transkript gibi belgelerde öğrencilerin disiplin cezalarına yer verilmemesi yönünde karar alınmış olmasının da düzenleme yapılncaya kadar öğrenciler açısından olumlu bir gelişme olduğunu düşünmekteyiz. Bu yönde değerlendirme yaptık ancak bu konudaki yasal boşluğın giderilmesini bekliyoruz ve talep de zaten bu yöndedir.

Arz ederim Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, konuyla ilgili olarak YÖK Temsilcimiz 1. Hukuk Müşaviri Sayın Adem Gelir...

Buyurun Sayın Gelir.

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Sayın Başkanım, sayın hazırım; saygılarımı arz ederek başlıyorum.

Efendim, Sayın Başkanım kibarlık yaptı, “olumlu yaklaşmayan” ifadesini kullandınız. Biz tam da oraya giriyoruz diye düşünüyoruz, şöyle ki...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Yaklaşmayan ve yaklaşmayan, doğru, ikisi de... Çünkü bazı şeylerin ucu bize geliyor, biraz önce zaten sizin verdiğiniz cevap da...

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Şöyle efendim: Şimdi, baktığımızda, bu somut olayda, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesindeki olayda öğrenci 28 Haziran 2019’da uyarma cezası alıyor, beş gün sonra hem itiraz ediyor hem de “Disiplin cezasını silin.” diyor. Beş gün sonra silinme talebinin makullüğü, onu bir tarafa bırakıyoruz, o somut olayı değerlendirmek ayrı ama bununla ilgili tavsiye kararı vermiştir sayın Denetçilik. Fakat bu, bir problem olarak bizim önümüze zaten geliyor. Buradaki problem şu: Bize daha çok gelen şikâyetlerde “Benim transkriptime yazıyorlar veya öğrenci durum belgeme yazıyorlar, ben bundan mağdur oluyorum.” diyorlardı ve öğrenciler haklıydı, esasen bunun yazılmaması gerekiyordu ancak bazı üniversiteler transkript belgelerinin altına “Öğrenci şu disiplin cezasını almıştır.” şeklinde bazı bilgiler de yazıyorlardı. Bununla ilgili bize, tabii, tavsiye kararı gelince, şunu arz edelim: 2547 sayılı Kanun’un 54’üncü maddesinde öğrenciye verilen disiplin cezasının öğrenciye burs veren veya kredi veren kuruluşa bildirileceğine -ki bu, bugün itibarıyla Kredi Yurtlar Kurumu- ve cezaların öğrencinin dosyasına, siciline işleneceğine ilişkin bir hüküm var. Bu hüküm olduğu için YÖK’ün bunun aksine bir yönetmelik düzenleme yapması mümkün değil. Yeni YÖK olarak şunu düşünüyoruz: Bir öğrencinin anlık bir hatası dolayısıyla ömür boyu böyle bir olumsuzlukla karşılaşması elbette istediğimiz, beklediğimiz bir şey değil. Bunun bir boyutu, tabii, cezaların silinmesi meselesi; diğer boyutuysa bu cezayı esas alan, daha doğrusu başka kurumların bu cezayı esas alarak işlem tesis etmemiş olmaları. Esasen, başka kurumların bu cezayı esas alarak işlem tesis etmiyor olmaları gerekir ama istisnai olarak soran kurumlar olabilir. O nedenle uygulamada bizim kanun değişikliğini hemen yapmamız mümkün olmadığı için, o, sizlerin takdirinde olduğu için, yönetmelik bazında da kanuna aykırı düzenleme yapamayacağımız için şunu yapabildik: Kurul olarak, bu öğrenci belgelerinde ve transkriptlerde bunlara yer verilmemesi, aslında yer verilmemesi gereken bir şeyi bir kez daha üniversitelere duyurmuş olduk, bu bilgilerin verilmemesi şeklinde...

Öte yandan, memurlarla ilgili bir benzetme yapıldı ama memurlarda şöyle bir şey var: Bir defa, memurun belirli süre, beş ve on yıllık süre içinde suç işlememesi hâlinde ve davranışlarının bu cezayı kaldırmayı gerektirir nitelikte olması hâlinde cezanın kaldırılması var. Oysa öğrencilik süresi içinde cezanın kaldırılması meselesi özellikle ön lisanslar için iki yıl içinde bitecek ve altı yıl olan süreler var veya yüksek lisans için de keza aynı şey geçerli. Bunlar bir problem ama elbette mezuniyetle mi

olur, bunlar kurullarımızda tartışılacak, yasa teklifimiz olacak, bununla ilgili detaylı çalışma yapıyoruz ama şu ana kadar yapabildiğimiz şey, öğrencileri mağdur etmemek adına transkriptlere yazılmaması şeklinde ve bunu bütün üniversitelere dağıtımlı olarak bildirdik.

Öte yandan, YÖKSİS’e herkes erişemiyor, belirli kişiler ancak erişebiliyor. Dolayısıyla, o konuda kamuya açık veya öğrencilerin bilgilerinin paylaşıldığı bir durum söz konusu değil.

Arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Teşekkür ediyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir soru sorabilir miyim Sayın Başkanım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Tabii, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir öğrenci kopya çekerken yakalandı, bir ceza aldı. Şimdi, sizin “YÖKSİS” dediğiniz sisteme işleniyor galiba bu, değil mi?

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Doğrudur.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İş hayatına atıldığında ya da bir memuriyet sınavına girdiğinde bu, nasıl etkileyecek bu öğrenciyi; karşısına çıkar mı, çıkarsa ne kadara kadar çıkar?

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Sayın Vekilim...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir memur alımı olacak, mülakat olacak, “Hı, bak, bu görünüyor mu?” diyecek. Ki dün Mecliste görüştüğümüz bir yasa vardı, işe alımlarla ilgili sicil kayıtlarının araştırılmasında, hani bize göre yakınının işlediği suça dahi hani suçların şahsiliği ilkesinde varken mesela, bu sicil öbür kardeşi etkiler mi yaptığımız kanun? Yani biraz sıkıntılı, kim görüyor bilmiyorum, o yüzden açıklıkla soruyorum.

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Hemen arz edeyim.

Bu YÖKSİS verilerini üniversiteler giriyorlar ve oradan Kredi ve Yurtlar Kurumu bizden bazı bilgileri sözleşme kapsamında alıyor, onlar da işte kredi verme veya barındırma konularında kendi mevzuatları çerçevesinde. Az önce de arz ettim esasen özel sektörde zaten yok bu bilgiler daha sonra memuriyet hayatında veya önüne hiç çıkmaması gerekir çünkü mevcut mevzuatımız çerçevesinde önüne çıkmaz, çıkamaz, bunu sorgulamak için mevzuat uygun değil. Dolayısıyla, hiçbir yerde bu normalde karşısına çıkmaz, çıkmaması gerekir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani bir memuriyet alımında...

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Hayır çıkmıyor, bunların hiçbiri çıkmaz. Bu şekilde bir şey söz konusu...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bu öğrenci neden o zaman “Sicilimi silin.” diye başvurdu? Belki bir yerden kredi alıyordu ya da yurttan kalıyordu.

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Sayın Vekilim, hemen işte arz ettim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Vakıf üniversitesi, bursu silinebilir.

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Transkript olunca, orada görününce problem oluyordu, uygulamada karşılaştığımız problem oydu bize gelen başka problem yok, esasen olmaması da gerekir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Peki, akademik hayatta karşısına çıkıyor mudur?

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Hayır çıkmaz efendim.

Hatta şunu arz edeyim: Bir öğrenci bir okuldan ihraç oldu, sonra sınava girdi bir başka yükseköğretim kurumuna hatta aynı üniversitenin başka bir fakültesine gitti, yine orada siciline esas alınmıyor, öyle bir problem de yok. Aynı üniversitenin farklı fakültelerinde bile siciline esas alınmıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Çok teşekkür ediyorum.

Gündemimiz bitmiştir. Önümüzdeki toplantıda da yine KDK kararlarına, tavsiye kararlarına olumlu yaklaşan 3 kurumumuzu ve yaklaşmayan veya yaklaşamayan 3 kurumumuzu çağıracağız.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bugünkü arkadaşlar biraz yaklaşamayı Başkanım. Ama şunu kapatmadan önce...

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Sayın Başkan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Bir saniye... Ali Haydar Bey’e söz verelim sonra size.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şimdi, mesela bu kararlar... Örneklemeye seçtiniz ama kim seçti, nasıl seçildi bilmiyorum Sayın Başkanım. Bilgimiz olsa da örneklemeye kararları burada hep beraber tartışsak seçim konusunda daha faydalı olur kanaatindeyim.

Sebebi şu: Mesela, şimdi ne için konuştuk bugün? Bir motorlu taşıtlar vergisinin depresel bölgede çok istisnai bir durumdur ya da şimdi bir öğrencinin ne kadar hayatını ilgilendiriyor, ilgilendirmiyor ya bu konu nasıl seçildi ya da uymayan yine seçtiğimiz o 13 mektup meselesi.

Şimdi, bu seçimlerin daha kapsayıcı, daha genelin sorunlarını ilgilendiren seçimler olması bizim açımızdan da daha verimli olacaktır. Hani bu seçimler nasıl yapıldı yöntem anlamıyla merak ettiğinden soruyorum. Çünkü Kuruma başvuran ve çok daha kapsayıcı sonuç alabileceğimiz kararları da uyumu veya uymamayı burada tartışsak bence daha etkin bir komisyon oluruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Tamam.

Arif Bey, çok kısa ve hızlı olursa...

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Özellikle, özel sektörde iş arayışlarında, kişilerin iş müracaatlarında veya öğrencilerin başka kamu kurumları veya özel vakıflardan burs alma taleplerinde disiplin cezası almadığına dair belge isteniyor, pratikte bu çok karşımıza geliyor. Dolayısıyla, bu cezaların görülmemesi diye bir şey veya 3’üncü kişiler tarafından bilinmemesi diye bir şey uzun vadede söz konusu değildir.

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Hemen arz edeyim mi efendim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Buyurun.

YÖK 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Bu mümkün değil, şu nedenle değil, hemen arz edeyim. Biz, üniversitelere yaptığımız dağıtımda kamu kurumlarının ve yasaya dayalı mevzuatı gereği isteyen kamu kurumu dedik. Yani dolayısıyla birincisi, özel sektöre zaten verilmez bu bilgi.

İkincisi, hani bir kişi illa bu belgeyi getir derse o da karşılıksız rızadır. İkincisi, buralara ulaşması mümkün olmadığı gibi kamu kurumu zaten bunu isteyemez yani mevzuat gereği bu bilgiyi isteyemez ve vermemesi lazım Kişisel Verileri Koruma Kanunu gereği verilmemesi lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Peki. Zaman açısından kusura bakmayın tam alamayacağım.

Teşekkür ediyorum.

Ben özellikle şeyi belirtiyim Ali Haydar Bey'e. Tamamıyla ben ve uzman arkadaş oturduk dikkatimizi çeken konuları biz seçtik. Aslında, zannedersem önceki toplantıda "Ya şu konuyu gündemimize alalım." dediğiniz bir konu varsa "Alalım." demiştim, öyle hatırlıyorum ama belki de o eksiklik bizdeydi demedik. Ama istediğiniz bir alan varsa onu gerek benimle gerek Sinem Hanım'la paylaşın, alınız gündemimize.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Peki, mesela çok iyi sonuçlar aldık. Geçen seferde harçların yatırılmamasıyla ilgiliydi, hemen burada öğrencileri müjdeyi duyurduk vesaire. Hani böyle daha geniş kapsamlı olursa...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Yok, yok siz bakın istediğiniz bir konu varsa gündeme alınız.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Toplumun daha genelinde, pek çoğunu ilgilendiren üst kararlardan seçelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL – Hangisiyse, aynen öyle.

Milletvekili arkadaşlarımıza, denetçilerimize, kamu kurum ve kuruluşlarımıza ve basınımıza teşekkür ediyorum.

İyi günler diliyorum.

Kapanma Saati: 16.15

